

BELGISCHE SENAAT.

VERGADERING VAN 23 JULI 1909.

Wetsvoorstel tot wijziging van het 6^e lid van het eenig artikel der wet van 3 Juli 1894, betreffende het minimum der vijfjarige verhoogingen van de jaarwedde der gemeentesecretarissen (art. 111 der Gemeentewet).

TOELICHTING

De wet van 3 Juli 1894 heeft artikel 111 der gemeentewet gewijzigd.

Zij bepaalt een tarief voor de jaarwedde der gemeentesecretarissen, volgens veertien klassen van gemeenten, gerangschikt naar hare bevolking.

Zij laat aan de Bestendige Deputatiën, den Gemeenteraad gehoord, de zorg om binnen de grenzen van het tarief de minimum-jaarwedde voor elke gemeente te bepalen.

Van rechtswege verleent zij, om de vijf jaren, eene verhooging van 5 t. h. op het bedrag der jaarwedden.

Ofschoon deze wet van betrekkelijk jongen datum is, toch bevredigde zij de belanghebbenden niet volkomen; ook werden bij de Kamer der Volksvertegenwoordigers herhaalde malen voorstellen ingediend, strekkende tot wijziging van het tarief der jaarwedden en tot verhooging van het bedrag der vijfjarige verhoogingen.

Een eerste wetsvoorstel, uitgaande van de heeren Grimard, Vandervelde, Mansart, Defnet, Maroille en Smeets, werd overgelegd ter vergadering van 18 Juli 1899 en op 3 September daarna in overweging genomen. Het is vervallen, ten gevolge van de ontbinding der Kamers.

Een tweede ontwerp van wet, uitgaande van den ondergeteekende en medeondertekend door de heeren Ouverleaux, baron Drion, Maenhaut, Vandervelde en Mansart, werd aangeboden ter vergadering van 23 November 1900 en op 18 December daarna in overweging genomen.

Daarover werd den 27ⁿ April 1904 door den heer Henry Delvaux een zeer merkwaardig verslag uitgebracht namens de Middenafdeeling (n^r 125 der *Kamerstukken*).

Middelerwijl werd door den achtbaren Minister van Binnenlandsche

Zaken het Wetsontwerp onderworpen aan het advies der bestuursoverheden. En de uitstekende verslaggever der Middenafdeeling doet deze twee punten uitschijnen :

1° « Dat, over het geheel, uit talrijke bescheiden, ter beschikking van de Middenafdeeling gesteld, voortvloeit een gunstige indruk voor de vermeerdering van het minimum der jaarwedden en van het bedrag der periodieke verhoogingen ;

2° » Dat de verschillende groepen der Kamer het eens waren om het Parlement voor te stellen de wet van 1894 te wijzigen in een voor de gemeentesecretarissen gunstigen zin. »

Nochtans, ondanks de zoo nauwgezette studie van den heer Henry Delvaux en de duidelijke gevolgtrekkingen waartoe zijn uitgebreid verslag leidt ; ondanks de eensgezindheid der Kamerleden, waarop hij steunt, hebben de belanghebbenden tot hiertoe geene voldoening erlangd.

Is het omdat het ontwerp der Middenafdeeling eene schijnbaar ernstige tegenkanting ontmoette, uit dezen hoofde dat het bij amendement de bijdrage der Regeering in de verplichte vijfjarige verhoogingen voorziet ?

Daarom ook besloten de gemeentesecretarissen, op hun Congres te Bergen in 1908, — na te hebben vastgesteld dat zij die bijdrage niet vroegen, — vooreerst af te zien van elke wijziging in het tarief der jaarwedden, en, als gevolg daarvan, hun verzoek te beperken tot de vijfjarige verhoging van het bedrag van 5 t. h., voorzien bij het 6° lid van het eenig artikel der wet van 3 Juli 1894.

Betreffende de andere punten, aangeraakt door het ontwerp Dufrane-Delvaux, brengen de belanghebbende ambtenaren thans in, dat de beter ingelichte Bestendige Deputatiën de wet van 1894 toepassen in een ruimen zin en, om de aanvangswedde te bepalen, doorgaans niet meer uitsluitend het minimum-cijfer van het tarief nemen. Daarenboven, wanneer de gemeentesecretarissen die behoorlijk hunne gewichtige beroepsplichten vervulden, van de Gemeenteraden eene vrijwillige verhoging van jaarwedde bekomen, wordt deze als 't ware altijd goedgekeurd door de Bestendige Deputatie. Dat is overigens de geest der wet.

Het zal niet overbodig zijn ook aan te merken, dat de gemeentesecretarissen, op hunne algemeene vergadering te Brugge, den 2ⁿ September 1906, reeds hadden afgewezen de bijdrage van den Staat in de verplichte vijfjarige verhoogingen.

« Hare toepassing, » zegden zij, « zou van het Departement van » Binnenlandsche Zaken en van de Provincie- en Gemeentebesturen, » talrijke geschriften vergen, die kunnen vermeden worden wanneer men » aan de Gemeentebesturen een hooger aandeel toekent in het gemeente- » fonds en in het bijzonder fonds, ingesteld bij de wetten van 18 Juli 1860 » en 19 Augustus 1889, indien de Regeering en de wetgevende Kamers » van plan mochten zijn aan de gemeenten eene vergoeding te geven voor » de talrijke werken die zij, in 't algemeen belang, moeten verrichten ten » behoeve van de Ministeriën en van de provinciale besturen. »

Sedert is die wensch, of liever deze schikking verwezenlijkt door de wet van 29 September 1906, bij welker artikel 2 aan de gemeenten tot in 1913 wordt gewaarborgd een deel van de inkomsten van het gemeentefonds, dat

niet mag gaan beneden de in 1905 verdeelde som, verhoogd volgens eene jaarlijksche toeneming welke wordt berekend tegen fr. 0-10 per inwoner.

*
* *

Als gevolg van bovenstaande beschouwingen, strekt het verder komend Wetsontwerp dus eenvoudig om het bedrag van de vijfjarige verhoogingen te brengen van 5 tot op 10 t. h., zonder rechtstreeksche bijdrage van den Staat.

Ik denk dan ook dat mijn voorstel, herleid tot deze lichte omwerking der wet van 1894, bijval zal vinden bij de Hooge Vergadering, te meer daar de Senaat, op 't oogenblik die wet te stemmen, zijn vast voornemen uitdrukte verder te willen gaan dan de Kamer, in zake van het bedrag der vijfjarige verhoogingen. Zoo hij in deze niets wijzigde, was het omdat de ontbinding van het Parlement nabij was.

Zoodat men met den achtbaren heer Henry Delvaux mag zeggen « dat mijn voorstel wortel schiet in de werkzaamheden tot voorbereiding der wet van 1894 », te meer daar in de Kamer zelve het bedrag van 5 t. h. zeer ernstig was bestreden wegens ontoereikendheid.

De volgende uittreksels uit de *Handelingen* der Wetgevende Kamers zullen het bewijzen :

IN DE KAMER DER VOLKSVERTEGENWOORDIGERS :

De heeren VAN MARCKE, HEUVELMANS en Julien WARNANT wezen op de toereikendheid van het bedrag van 5 t. h.

« De heer VAN MARCKE. — Deze verhooging is volstrekt ontoereikend, bespottelijk : 5 t. h. om de vijf jaren, zou na vijf en twintig jaar slechts eene onbeduidende vermeerdering uitmaken. Dus dient zij te worden verhoogd. Wij hadden 25 t. h. verhooging voorgesteld, na tien of twintig jaren; wellicht is er een middelweg te vinden; doch het voorstel der Middenafdeeling is ontoereikend. » (Verg. van 11 Mei 1894, *Hand. der Kamer*, blz. 1401).

« De heer Julien WARNANT. — Deze verhooging schijnt mij toe tamelijk karig te zijn; het ware rechtvaardiger die jaarwedde te verhoogen met 10 t. h. » (Verg. van 2 Juni 1894, *Hand.*, blz. 1734).

« De heer HEUVELMANS. — De vijfjarige verhooging met 5 t. h., voorgesteld door de Middenafdeeling, is waarlijk bespottelijk laag... Ik denk dus, dat zoo wij bij wijze van minnelijke schikking, eene verhooging van 8 t. h. voorstellen, waarbij de achtbare Minister van Binnenlandsche Zaken zich scheen aan te sluiten tijdens de algemeene beraadslaging, de Kamer zich kan vereenigen met dit amendement. »

« De heer VAN MARCKE. — Het scheen mij echter toe, dat er een cijfer was hetwelk moest gered worden uit de schipbreuk van al de andere voorstellen der minderheid, namelijk dit van de vijfjarige verhooging. Het komt mij voor, dat eene verhooging van 5 t. h. op de aanvangswedde, om de vijf jaren, buitengewoon min is; het achtbaar hoofd des Kabinetts scheen het te hebben erkend, want hij zelf zegde dat men wellicht tot 8 t. h. kon opklimmen... »

« De weglating van het woord « aanvangswedde » heeft tot gevolg dat deze minimum vijfjarige verhooging wordt berekend naar de laatste jaarwedde. » (Verg. van 4 Juni 1894, *Hand.*, blz. 1746.)

IN DEN SENAAT.

De Commissie oordeelde insgelijks dat 5 t. h. verhooging te weinig was en stelde voor, § 6 van het Wetsontwerp te wijzigen. Doch uit hoofde van de bijzondere omstandigheden waarin de Senaat toen verkeerde, handhaafde zij niet haar amendement, ten einde het ontwerp naar de Kamer niet terug te moeten zenden.

Toen zegde onze achtbare ondervoorzitter, de heer Dupont :

« Ik ook was van plan de conclusiën der Commissie voor de Binnen-landsche Zaken te ondersteunen. Haar amendement ware overigens, » denk ik, in deze Vergadering gunstig onthaald geworden, te meer daar » de achtbare Minister eerst in de Kamer te verstaan gaf dat hij, gezien » de diensten, door de gemeentesecretarissen bewezen, geneigd was eene » vijfjarige verhooging van 8 t. h. toe te staan, in stede van 5 t. h. » (Verg. van 22 Juni 1894, *Hand.*, blz. 593.)

Het aanhangig voorstel vindt dus eigenlijk zijn oorsprong in het leedwezen van den Senaat zelf, omdat hij in 1894 geen hooger bedrag dan 5 t. h. voor de vijfjarige verhooging kon doen opnemen in de wet.

Zoo het overigens noodig ware nog te verklaren dat, sedert dien tijd, het werk der gemeentesecretarissen merklijk toenam, zou het kunnen volstaan de volgende regelen over te nemen uit een verslag van den heer arrondissementscommissaris van Borchworm :

» De vijfjarige verhooging van 5 t. h. komt ook geenszins overeen met » de gestadige toeneming van het zoo moeilijk werk, waarvan gansch de » last op de gemeentesecretarissen drukt.

» Want, gelieft op te merken, dat in de doorgaans weinig bevolkte landelijke gemeenten de gemeentebestuurders zich schier niet bekreunen om » het kantoorwerk, hetwelk zij overigens niet zelf kunnen verrichten.

» Het gemeentelijk werk berust geheel op den secretaris, en daar een » groot gedeelte van dat werk thans dagelijks moet worden verricht, dient » deze ambtenaar zich bijna iederen dag der week ter beschikking van de » gemeente te houden, zelfs in de geringste landelijke gemeenten. »

Let men, anderdeels, op de prijsverhooging van alle levensbehoeften, dan moet men toegeven dat het bedrag van 10 t. h., voorgesteld voor al de gemeenten des lands, geenszins overdreven is; het is eigenlijk 2 t. h. per jaar.

* * *

In hunnen voorgaanden zittijd hebben Kamer en Senaat eenparig aangenomen een wetsvoorstel van den heer Maenhaut, waarbij het stelsel der centrale Voorzorgskas der gemeentesecretarissen, ingesteld bij de wet van

31 Maart 1861, merkelijk wordt verbeterd. Dit ontwerp is de wet van 25 April 1908 geworden. De belanghebbenden betuigden daarvoor hunne diepgevoelde erkentelijkheid aan het Parlement en aan de Regeering. Bij het einde hunner loopbaan, zullen zij de welverdiende belooning vinden voor de diensten, bewezen tot nut van 't algemeen.

*
* * *

Ministerieele onderrichtingen, in dato 4 Januari 1895, 30 November 1897 en 19 April 1899, betreffende het in werking treden en het toepassen van de wet van 3 Juli 1894, maken dit onderscheid :

a) Voor de gemeentesecretarissen, *in bediening vóór 1ⁿ Januari 1895*, is een gelijke rooster vastgesteld : hunne jaarwedden werden geregeld op 1ⁿ Januari 1895 en overeengebracht met het verplicht tarief ; in 1900 verviel het eerste tijdvak der vijfjarige verhoogen ; op 1ⁿ Januari 1903, het tweede ; het derde zal vervallen op 1ⁿ Januari 1910, en zoo verder.

b) De gemeentesecretarissen, benoemd *na het in werking treden van de wet*, 't is te zeggen, na 1 Januari 1893, zijn niet begrepen in dezen rooster ; zij hebben om de vijf jaren, *te rekenen van hunne benoeming*, recht op de bij de wet bepaalde verhooging.

Dus denk ik, dat men, om geen meerder schrijfwerk op te leggen aan het Departement van Binnenlandsche Zaken en aan den Bestuursraad der centrale Voorzorgskas, dient te bepalen dat het nieuw bedrag de eerste maal van toepassing zal zijn op de vijfjarige verhoogen die van af 1 Januari 1910 moeten toegekend worden.

DUFRANE-FRIART.

WETSVOORSTEL.

ARTICLE PREMIER.

Le 6e alinéa de l'article unique de la loi du 3 juillet 1894 (loi communale, article 111) concernant les traitements des secrétaires communaux est remplacé par la disposition suivante :

« Tous les cinq ans, le secrétaire a droit à une augmentation de dix pour cent sur le montant de son dernier traitement. »

ART. 2.

Le taux de dix pour cent, prévu par la présente loi, sera applicable, pour la première fois, aux augmentations quinquennales qui écherront à partir du 1er janvier 1910.

DUFRANE-FRIART.
EMILE DUPONT.
JULES FRANCO,
CH. MAGNETTE,
E. KEESEN,
LOUIS LE CLEF.

EERSTE ARTIKEL.

Het 6e lid van het eenig artikel der wet van 3 Juli 1894 (gemeentewet, artikel 111) betreffende de jaarwedden der gemeentesecretarissen, wordt vervangen door de volgende bepaling :

« Om de vijf jaren, heeft de secretaris recht op eene verhooging van tien ten honderd op het bedrag zijner laatste jaarwedde. »

ART. 2.

Het bij deze wet voorziene bedrag van tien ten honderd zal, de eerste maal, van toepassing zijn op de vijfjarige verhoogingen die van af 1 Januari 1910 moeten toegekend worden.